

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdu, Ph.D., v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Okresní soud v Českých Budějovicích**, se sídlem České Budějovice, Lidická 20, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 1. 2012, č. j. 10 Na 955/2011 - 65,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 1. 2012, č. j. 10 Na 955/2011 – 65 **se zrušuje.**
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým krajský soud zamítl návrh stěžovatele na osvobození od soudních poplatků a žádost o ustanovení zástupce.

[2] Krajskému soudu bylo dne 9. 2. 2011 doručeno podání stěžovatele ze dne 31. 1. 2011 ve věci poskytování informací Okresním soudem v Českých Budějovicích. Z důvodu, že nebyly ze strany stěžovatele odstraněny vady tohoto podání, krajský soud jej usnesením ze dne 7. 3. 2011, č. j. 10 Na 955/2011 - 8 odmítl. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, která byla krajskému soudu doručena dne 29. 3. 2011.

[3] Krajský soud usneseními ze dne 1. 4. 2011 vyzval stěžovatele k odstranění vad podané kasační stížnosti a k uhrazení soudního poplatku za podanou kasační stížnost ve výši 3000 Kč.

[4] Stěžovatel na základě těchto výzev dne 18. 4. 2011 požádal krajský soud o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce a v souvislosti s předpoklady pro osvobození

od soudních poplatků odkázal na graficky upravenou kopii části dříve vyplněného formuláře k prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech doručenou soudu dne 24. 2. 2011 a na blíže nespecifikované listiny „u správce soudních poplatků“. Krajský soud pro neúplnost, nedostatečnost a nejednoznačnost tohoto podání přípisem ze dne 17. 5. 2011 stěžovatele vyzval k řádnému vyplnění formuláře „vzor 060 o. s. ř.“. Stěžovatel do doby rozhodování krajského soudu formulář „vzor 060 o. s. ř.“ nedodal a pouze dne 31. 5. 2011 učinil podání, v němž sdělil, že výzvě k vyplnění formuláře vzhledem ke svému podání z 23. 2. 2011 nerozumí, vyjádřil nesouhlas se způsobem doručování a požádal o stanovení lhůty alespoň v délce 2 týdnů. Krajský soud následně lhůtu k řádnému vyplnění formuláře prodloužil do 15. 6. 2011.

[5] Krajský soud usnesením ze dne 23. 6. 2011, č. j. 10 Na 955/2011 - 21 návrh stěžovatele na osvobození od soudního poplatku zamítl, když dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Stejně tak krajský soud zamítl i návrh na ustanovení zástupce, neboť u stěžovatele nebyly shledány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a nebyly tak splněny podmínky předpokládané ustanovením § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), dle kterého předseda senátu může navrhopateli na návrh ustanovit zástupce, jsou-li u něj splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

[6] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, kterou se domáhal jeho zrušení, a to z důvodu nesprávného posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků a nepřezkoumatelnosti rozhodnutí z důvodu nesrozumitelnosti spočívající v rozporu mezi výrokem a odůvodněním rozhodnutí a z důvodu několika namítaných vad řízení před krajským soudem. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 9. 2011, č. j. 5 As 78/2011 – 37 usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V kasačním rozhodnutí zdejší soud zavázal krajský soud, aby v dalším řízení sdělil stěžovateli, jaké konkrétní doklady od něj k prokázání skutečnosti, že není schopen opatřit si finanční prostředky vlastním přičiněním žádá, případně aby sám ověřil tvrzení, že stěžovatel není zaměstnán ze zdravotních důvodů.

[7] V novém rozhodnutí ze dne 26. 1. 2012, č. j. 10 Na 955/2011 - 65, krajský soud návrh stěžovatele opětovně zamítl, a to s ohledem na skutečnost, že z provedeného dokazování vyplynulo, že poměry stěžovatele se žádným způsobem nezměnily.

[8] Proti výše uvedenému usnesení krajského soudu ze dne 26. 1. 2012 podal stěžovatel u zdejšího soudu včasnou kasační stížnost, kterou se domáhal, aby zdejší soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatel zde explicitně neodkázal na konkrétní zákonné důvody jejího podání, nicméně z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že jsou tvrzeny kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[9] Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nejde proto o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na adrese www.nssoud.cz). Námitky stěžovatele přitom míří do nesprávného posouzení podmínek pro osvobození od soudního poplatku a do nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení z důvodu nesrozumitelnosti a též z důvodu namítaných vad řízení před krajským soudem.

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti; ze soudního spisu totiž zjevně vyplývá absence dvou podmínek řízení. Především nebyl zaplacen

pokračování

soudní poplatek za kasační řízení [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a Položka 19 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu jmenovaného zákona] a stěžovatel též není zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Z judikatury zdejšího soudu se však v této souvislosti podává, že „[v] řízení o kasační stížnosti, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení, které bylo důsledkem nezaplacení soudního poplatku [...], by opětovné trvání jak na podmínce ubrazení poplatku pro toto řízení, tak i na podmínce povinného zastoupení ve svém důsledku znamenalo jen další řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení, a zároveň by nesvědčilo ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77).

[12] Trvání na těchto podmínkách, vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení, by tudíž vedlo k popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda účastník měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv. Nejvyšší správní soudu proto s ohledem na právě uvedené skutečnosti zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem v tomto řízení nepožadoval.

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil. Shledal přitom v dosavadním řízení vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž musí přihlídnout z úřední povinnosti.

[14] Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. spočívá zmatečnost řízení před soudem v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

[15] Dne 1. 1. 2012 nabyl účinnosti zákon č. 303/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále též „novela soudního řádu správního“). Jednou ze změn v důsledku novely je to, že kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, a nikoliv u soudu, který napadené rozhodnutí vydal. Byla-li kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal, předá ji tento soud bez zbytečného odkladu Nejvyššímu správnímu soudu se soudním, případně též se správním spisem (§ 106 odst. 4 a 5 s. ř. s.). Řízení o kasačních stížnostech tedy probíhá zcela před Nejvyšším správním soudem, který provádí všechny procesní úkony následující po podání kasační stížnosti.

[16] Článek II, bod 1. zákona č. 303/2011 Sb., stanoví, že soudní řád správní se použije ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které byly v řízení učiněny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

[17] S ohledem na novelu soudního řádu správního a její přechodná ustanovení neměl krajský soud rozhodovat po 1. 1. 2012 o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Povinnost činit tyto úkony totiž přešla účinností novely soudního řádu správního na Nejvyšší správní soud. Ten je povinen před rozhodnutím o kasační stížnosti ve věci samé zkoumat splnění podmínek řízení. Jednou z nich je i zaplacení soudního poplatku v řízení o kasační stížnosti.

Pokud stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce a krajský soud o této žádosti nerozhodl do 31. 12. 2011, přešla povinnost o této žádosti rozhodnout po 1. 1. 2012 na Nejvyšší správní soud (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 17. 9. 2012, č. j. 8 As 9/2012 - 33).

[18] Krajský soud přesto o žádosti rozhodl až 26. 1. 2012. Za této situace nelze dospět k jinému závěru, než že o žádosti rozhodoval věcně nepřislušný soud. Tato vada zakládá zmatečnost řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., ke které soud přihlíží z úřední povinnosti. Proto musel Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu ze dne 26. 1. 2012, č. j. 10 Na 955/2011 – 65 zrušit.

[19] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[20] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 7 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává. Nejvyšší správní soud shledal v nyní projednávané věci právě takové důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s. spočívající v tom, že zrušení usnesení krajského soudu je důsledkem nezákonného postupu tohoto soudu, nikoliv důvodnosti stížnostních námitek uplatněných v podané kasační stížnosti, kterými se zdejší soud vůbec meritorně nezabýval, proto náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovateli nepřiznal, ač zároveň rozhodl o zrušení usnesení krajského soudu napadeného kasační stížností. Ostatně podle obsahu spisu stěžovateli ani žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2013

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu